
РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

УДК 336.22:005]:004-043.2](045)

doi: <https://doi.org/10.15330/apred.1.20.354-363>

Пуголовко І. С.

ВПЛИВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА СТАН ПОДАТКОВОГО КОМПЛАЄНСУ ПІДПРИЄМСТВ

Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини,
Міністерство освіти і науки України,
Інститут економіки та бізнес-освіти,
вул. Садова, 2, м. Умань, Черкаська область,
20300, Україна,
тел.: + 38 096 929 71 78,
e-mail: illia.puholovko@udpu.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-4720-8759>

Анотація. Стаття присвячена актуальним питанням податкового комплаєнсу, дослідженням ефекту від цифровізації взаємодії на показники декларування податків. У статті описано зміни податкових взаємовідносин, спричинені розвитком інформаційних технологій, та потенційні виклики, що притаманні цим процесам. Особлива увага звертається на факт того, що цифровізація здатна не лише революційно змінити бізнес, але й податкові органи також можуть скористатися перевагами цього середовища, що трансформується. Стаття обґрунтовує закономірності змін податкових взаємовідносин, що детерміновані розвитком інформаційних технологій, та оцінює виклики, які супроводжують ці процеси. Відзначено, що, визначення податкового комплаєнсу планується бути врегульованим і в українському податковому законодавстві. Знаходить своє підтвердження позиція, що діджиталізація сама по собі не є основною умовою підвищення рівня податкового комплаєнсу бізнесу, оскільки в кожній країні існують інші перешкоди, які дозволяють невиконання податкових зобов'язань – практика ведення бізнесу, податкова культура, слабкість державних інституцій, відсутність верховенства права. Подолання цих проблем потребує певного рівня інновацій зі сторони контролюючих органів. Проаналізовано загальний стан відкритості даних країн ЄС та відзначено лідируючі позиції України стосовно сфери відкритих даних. У статті наведено приклад дублювання інформації, яка планується до подання після впровадження стандартного аудиторського файлу для податкових цілей (SAF-T) з існуючою податковою звітністю в електронній формі. Акцентовано увагу на можливості існування такого явища як надмірний або надлишковий комплаєнс, що може стати суттєвим демотиватором для побудови якісної взаємодії великих платників податків та держави. Акцентовано увагу на тому, що для успішного впровадження інноваційних методів взаємодії необхідне краще розуміння рушійних сил комплаєнс-поведінки. Визначено, що для успішної трансформації податкових взаємовідносин між бізнесом та державою не достатньо виключно переведення звітування у електронний формат, оскільки це може мати досить обмежений фактичний ефект для сторін. Існування електронних сервісів полегшує платникам податків можливість взаємодії в режимі онлайн. Водночас електронне звітування не впливає на дотримання платниками податків податкового законодавства.

Ключові слова: податковий менеджмент, SAF-T, електронний аудит, комплаєнс, облікова система, електронний сервіс.

Puholovko I. S.

EFFECT OF DIGITALIZATION ON THE LEVEL OF TAX COMPLIANCE FOR COMPANIES

Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Institute of Economics and Business Education,
Sadova str., 2, Uman, Cherkasy region,
Ukraine, 20300,
tel: + 38 096 929 71 78,
e-mail: illia.puholovko@udpu.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-4720-8759>

Abstract. The article is focused on topical issues of tax compliance and the study of the effect of digitalization of interaction on tax reporting. The article describes the changes in tax relations caused by the development of information technology and the potential challenges inherent in these processes. Special focus is made on the fact that digitalization can not only change business fundamentally, but tax authorities can also take advantage of this transforming environment. The author substantiates the patterns of changes in tax relations determined by the development of information technology and assesses the challenges that these processes entail. It is noted that the definition of tax compliance is planned to be regulated in Ukrainian tax legislation. The author confirms the position that digitalization in itself is not the main condition for improving the level of tax compliance of business, since in each country there are other obstacles that allow for non-compliance with tax obligations - business practices, tax culture, weakness of state institutions, lack of the rule of law. Overcoming these problems requires a certain level of innovation on the part of regulatory authorities. The article analyzes the general state of openness of data in the EU countries and highlights Ukraine's leading positions in the field of open data. Presented as an example of information overlap between the planned information to be submitted after the introduction of the Standard Audit File for Tax Purposes (SAF-T) and the existing tax reporting in electronic form. Particular attention is focused on the possibility of such a factor as excessive or redundant compliance, which can become a significant demotivator for building quality interaction between large taxpayers and the state. The author emphasizes that successful implementation of innovative methods of interaction requires a better understanding of the driving forces of compliance behavior. It is determined that for the successful transformation of tax relations between business and the government, it is not enough to transfer reporting into electronic format, as this may have a rather limited actual effect on the parties. The existence of electronic services makes it easier for taxpayers to interact online. At the same time, electronic reporting does not affect taxpayers' compliance with tax laws.

Keywords: tax management, SAF-T, electronic audit, compliance, accounting system, electronic service.

Вступ. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у податкові відносини створила поворотний момент у їх трансформації. Удосконалення податкових систем за допомогою цифрових інструментів, зокрема електронних сервісів, таких як електронна реєстрація податкових та акцизних накладних, електронна подача звітності та електронна звірка показників, спростило процеси та підвищило точність і ефективність збору податків, а також підвищило рівень податкового комплаєнсу. В Україні на ці процеси також вплинули пандемія коронавірусної хвороби та повномасштабна війна, що спричинили труднощі в різних секторах, включаючи фінансовий стан підприємств, добробут громадян та державні доходи. Ці обставини також обмежили взаємодію між бізнесом і державою, що стало причиною покладатися на технології майже в усьому. Нові механізми взаємодії здатні не лише змінити бізнес, але й податкові органи також можуть скористатися перевагами цього середовища, що

трансформується. Останніми роками податкові органи досягли значних успіхів у переході від паперових податкових декларацій до глибокої цифровізації процедури оподаткування. Важливо розглянути, як діджиталізація може бути корисною для побудови нового рівня взаємовідносин і достатнього рівня податкового комплаєнсу.

Питанням комплаєнсу загалом та податкового комплаєнсу як його складової приділяється значна увага з боку українських та закордонних дослідників. Зокрема, Н. Москаленко [3] у своєму дослідженні теоретичних аспектів запровадження комплаєнс-контролю в Україні, вказує, що українські компанії поступово трансформують своє бачення можливостей застосування комплаєнс-контролю як ключового елементу корпоративного управління.

Резюмуючи своє дослідження, П. Коломієць [2] зазначає, що поява нових правових явищ «податкова безпека» та «податковий комплаєнс» вже потребують свого законодавчого закріплення у межах корегування сучасного бачення поняття «податкової політики». Запровадження системи податкового комплаєнсу дасть змогу вивести відносини з платниками на зовсім новий рівень, який ґрунтується на довірі та партнерстві.

Актуальним в даному напрямку є дослідження ефекту від «цифрового адміністрування» податків залежно від складності законодавства, яке проведене Т. Krieger [6], а також доробки таких зарубіжних вчених як К. Boer, Н. Gribnau, А. Suharyono та ін.

Постановка завдання. Однією з проблем, яка потребує особливої уваги, є зростання складності податкового управління на рівні підприємств. Інтеграція нових технологій у податковий процес може створювати адміністративні перешкоди, такі як недостатнє розуміння технологічного регулювання, безпека даних та несумісність систем, дублювання інформації в різних типах звітів, що подаються платниками податків. Крім того, швидкі зміни в технологіях та бізнес-тенденціях створюють дисбаланс між регулюванням та інноваціями, що ускладнює визначення чітких правових меж та надання кваліфікованої підтримки з боку контролюючих органів щодо вимог до форматів подання даних для податкових цілей.

Метою статті є обґрунтування закономірностей змін у податкових відносинах, зумовлених розвитком інформаційних технологій, та комплексна оцінка викликів, що супроводжують ці процеси. При написанні статті використано наукові методи логічного аналізу, метод порівняння, системний метод, структурно-функціональний метод тощо.

Результати. Податковий комплаєнс можна розглядати як виконання всіх податкових зобов'язань. Це дії платників податків щодо виконання своїх податкових зобов'язань відповідно до положень податкового законодавства та нормативно-правових актів, що діють у країні. Виконання податкових зобов'язань можна визначити за кількома аспектами, такими як реєстрація, подання податкових декларацій, розрахунок і сплата податків, що підлягають сплаті, а також звітування та сплата заборгованості.

Найважливішим показником рівня комплаєнсу платника податків є те, чи подав платник податків податкову декларацію чи ні, незалежно від того, чи це річна податкова декларація, чи періодична податкова декларація. Це найважливіший показник, оскільки подання платниками податків податкових декларацій означає, що платник податків здійснить свої податкові платежі відповідно до законодавства [1].

У вітчизняній економіці склалося чітке розуміння того, що комплаєнс-контроль є важливим елементом системи корпоративного управління і вигода від його впровадження значно перевищує ризики, які виникають за його відсутності [2, с. 260].

Сьогодні комплаєнс-контроль у нашій державі популярний тільки в банківському секторі, але його запровадження необхідне на всіх рівнях національної економіки. Українські компанії поступово приходять до осмислення важливості застосування комплаєнс-контролю, спираючись на досвід зарубіжних країн [3, с. 107]. В українському податковому законодавстві можливе врегулювання визначення податкового комплаєнсу. Зокрема, в березні 2024 року в Парламенті зареєстровано Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей податкового адміністрування під час воєнного стану для платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства, яким передбачено включення дефініції «комплаєнс (управління податковими ризиками)» як системи заходів та процедур, які здійснюються контролюючими органами, для підвищення рівня добровільного виконання податкових та інших обов'язків платниками податків відповідно до вимог податкового та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи [4].

Бізнес і держава повинні вирішувати більш складні завдання, пов'язані з виконанням податкових зобов'язань, швидше, з меншою кількістю персоналу і меншими бюджетами. Вирішенням цієї проблеми може стати відмова від людської взаємодії та використання автоматизації. Зростаючі обсяги даних дозволяють податковим адміністраціям спрямовувати обмежені фінансові та людські ресурси на боротьбу з найбільш серйозними податковими правопорушеннями [5]. Таким чином, цифровізація економіки знаходить своє відображення в роботі податкових адміністрацій над цифровізацією податкових систем. Податкові органи досягли значного прогресу у використанні технологій: «Ернст енд Янг» підсумовує, що податкові органи в багатьох країнах зуміли змінити свої процеси і перейти від паперових податкових декларацій до подання платниками податків своїх декларацій в електронному вигляді. Це також дозволить проводити електронну звірку. Крім того, процедури розвиваються в напрямку оцифрування бухгалтерського обліку, що, відповідно, також уможливує електронний аудит [6, с.3]. Однак діджиталізація породжує низку викликів, пов'язаних із кваліфікацією персоналу, здатністю обробляти інформацію та виявляти невідповідності.

У 2013 році було здійснено перші спроби відповісти на ці податкові виклики, зокрема у Плані дій з протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування (BEPS). З метою обміну інформацією, яка сприятиме діалогу між податковими адміністраціями, Центр податкової політики та адміністрування ОЕСР регулярно публікує серію порівняльної інформації про різні аспекти функціонування податкових систем. Серія «Податкове адміністрування» (TAS) покликана допомогти податковим органам у визначенні сфер, які потребують подальшого реформування.

Видання TAS за 2022 рік ґрунтується на результатах Міжнародного опитування податкових адміністрацій (ISORA), проведеного у 2018-2020 роках, а також на даних, отриманих від податкових адміністрацій. Видання охоплює порівняльні дані з більш як 50 розвинених країн та країн з економікою, що розвивається. До цих країн належать члени Ради Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) з питань податкового адміністрування (FTA), а також країни, які не є членами FTA, але входять до складу Європейського Союзу. [7]

Оскільки цифровізація трансформує все більше і більше сфер повсякденного життя, не дивно, що використання електронного середовища та каналів надання податкової інформації і сплати податків продовжує зростати. Попри те, що окремі країни мають дуже різні податкові системи, певні ключові моменти повторюються в концепціях цифровізації кожної з них. Як показує дослідження TAS, електронне

адміністрування істотно активізувалося завдяки збільшенню кількості можливостей для електронного звітування та взаємодії між бізнесом і державою.

У таблиці 1 наведено середні показники електронного подання звітності в юрисдикціях, які надали детальну інформацію про канали, що використовуються платниками податків для подання звітності, за 2018-2020 роки та довідкове порівняння з 2014 роком.

Таблиця 1

Середній показник подачі податкової звітності в електронній формі за типами податків, у відсотках

Table 1

Average rate of filing tax returns in electronic form by taxes, in percent

Податок	2014 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Приріст проти 2014 року
Декларування податку на прибуток підприємств (інформація із 50 юрисдикцій)	76.3	92.3	93.4	94.2	+18.6
Декларування податку на додану вартість (на основі інформації із 44 юрисдикцій)	82.3	96.2	96.9	97.8	+15.7
Декларування податку на доходи фізичних осіб (інформація із 47 юрисдикцій)	63.2	80.0	82.4	85.6	+19.2

Джерело: складено автором на основі [7]

Як свідчать представлені у таблиці дані, за аналізований період частка електронного звітування продемонструвала суттєвий ріст. Зокрема, станом на 2020 рік, понад дев'ять із десяти платників податків на прибуток підприємств та ПДВ подавали свої декларації в електронному вигляді. Для платників податку на доходи фізичних осіб цей показник становить близько 85%. Варто зауважити, що для багатьох країн 100% електронне звітування вже стало реальністю. Очікується, що з часом частка паперової звітності зменшиться ще більше, оскільки все більше країн вживатимуть заходів для заохочення більшої кількості платників податків використовувати електронні платформи, наскільки це можливо. Таким чином, це не лише зменшить адміністративні витрати, але й може з часом зменшити адміністративне навантаження на платників податків.

Проте, попри зростання темпів електронного адміністрування, основним критерієм рівня податкового комплаєнсу залишається саме факт подання податкової звітності та виконання податкових зобов'язань. Як наслідок, показник своєчасного подання податкових декларацій розглядається як більш дієвий індикатор рівня ефективності податкової системи та взаємодії між податковими органами та бізнесом.

У таблиці 2 наведено дані щодо показника своєчасного подання декларацій для тих адміністрацій, які можуть надати інформацію за видами податків. За винятком податку на прибуток, цей показник становить близько 85%. Нижчі показники по податку на прибуток можна пояснити більшою складністю системи оподаткування прибутку підприємств та необхідністю підготовки фінансової звітності за підсумками року.

Таблиця 2

Середній показник своєчасності декларування податкових зобов'язань за типами податків, у відсотках

Table 2

Average rate of timely reporting on tax liabilities by taxes, in percent

Податок	2014 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Приріст проти 2014 року
Рівень своєчасного декларування податку на доходи фізичних осіб (інформація із 39 юрисдикцій)	85.5	85.2	85.0	85.3	+1.7
Рівень своєчасного декларування податку на прибуток підприємств (інформація із 41 юрисдикцій)	80.2	78.0	79.1	78.3	+0.7
Рівень своєчасного декларування податку на додану вартість (на основі інформації із 44 юрисдикцій)	86.3	87.0	86.3	85.8	-0.4

Джерело: складено автором на основі [7]

На відміну від показників електронного декларування, показник своєчасності подання податкових декларацій протягом періоду з 2014 по 2020 рік майже не змінився. Окрім того, за даними ОЕСР, базові дані щодо своєчасності подання декларацій також демонструють значні відмінності між юрисдикціями. Цей факт нерідко свідчить про те, що деякі юрисдикції по-різному реагують на кризові явища в економіці та, як наслідок, на адміністрування різних видів податків. [7] Надалі можна очікувати, що ці показники зростатимуть і поліпшуватимуться, адже електронне декларування та послуги для платників податків, такі як попереднє автоматичне заповнення декларацій, продовжують розвиватися.

Отже, діджиталізація сама по собі не є головною умовою підвищення рівня податкового комплаєнсу бізнесу, оскільки в кожній країні існують й інші перешкоди, що уможливають невиконання податкових зобов'язань, зокрема, практика ведення бізнесу, податкова культура, слабкість державних інституцій та відсутність верховенства права. Подолання цих проблем вимагає певного рівня інновацій з боку контролюючих органів.

Однією з таких інновацій у системі податкового адміністрування протягом двох останніх років стала поява так званих «попередньо заповнених» податкових декларацій (в основному для податку на доходи фізичних осіб). Цей підхід передбачає, що податковий орган «попередньо заповнює» податкову декларацію в електронному кабінеті платника податків на основі інформації, одержаної за допомогою сторонніх джерел. Попередньо заповнена декларація може бути переглянута платником податків і подана в електронній або паперовій формі. Ступінь автоматичного наповнення залежить від набору електронних джерел даних, наявних у розпорядженні податкового органу. Для такого механізму взаємодії важливо, щоб законодавча база передбачала можливість своєчасного та повного надання інформації податковим органам від третіх сторін. У багатьох юрисдикціях ця концепція передбачає повне попереднє заповнення декларацій, які платник податків повинен або акцептувати («акцептом» може вважатися прийняття декларації після закінчення певного періоду часу), або надати

додаткову інформацію, що може призвести до коригування в бік збільшення або зменшення. Крім того, наявність доступних і розвинутих джерел даних як, наприклад, системи електронної реєстрації податкових накладних, обміну обліковими даними через інструменти SAF-T, дані порталів обміну фінансовою звітністю, дозволяють податковим органам вийти за рамки декларацій з податку на доходи фізичних осіб і почати попередньо заповнювати декларації з податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість.

Відкритість інформації в цифрову епоху набуває все більшого значення. Доступ до фінансової інформації в режимі реального часу та прозорість фінансових даних за допомогою цифрових технологій може сприяти дотриманню податкового законодавства та покращити взаємодію платників податків із зацікавленими сторонами. Однак це також викликає занепокоєння щодо потенційно обтяжливого податкового комплаєнсу для платників податків, наприклад, дублювання звітності та запровадження додаткової адміністративної відповідальності за неподання звітності та помилки.

У 2023 році, згідно зі щорічною оцінкою зрілості відкритих даних (Open Data Maturity, ODM), яка проводиться для вимірювання прогресу європейських країн у сприянні доступності та повторному використанні інформації в державному секторі, найбільш зрілими країнами ЄС є Франція (98,3 %), Польща (97,9 %) та Естонія (96,2 %). Найбільш зрілою країною Європейської асоціації вільної торгівлі є Норвегія (90,2%), а найбільш зрілою країною-кандидатом в ЄС – Україна (96,3%). У загальному рейтингу серед 35 країн Україна ввійшла в трійку лідерів сфери відкритих даних, ставши однією з топ-країн за розвитком відкритих даних. [8, с. 5]

На сьогодні функціонування сервісів електронної взаємодії з податковими органами України передбачає використання понад 600 форм електронних документів, які подаються платниками податків [9]. Серед цих документів наявні як і звичайні форми заяв та запитів, так і значні масиви інформації, які потребують відповідної фахової кваліфікації і певного рівня технологічних навичок при їх формуванні. Для прикладу, розглянемо можливість запровадження податковою службою цифрової платформи, яка дозволить платникам податків подавати фінансову інформацію для проведення електронного аудиту (SAF-T UA) в Україні та порівняємо її з уже наявною інформацією, яка подається платниками податків для оцінки згаданого вище ризику додаткового тягара адміністрування для підприємств.

Таблиця 3

Порівняння інформації, яка передбачається до подання через SAF-T UA з наявними формами звітності

Table 3

Comparison between the information to be submitted by SAF-T UA and existing reporting

Підрозділ SAF-T UA	Особливості заповнення елементів XSD схеми SAF-T UA	Існуюча звітність в електронному вигляді, що подається ДПС та містить таку ж інформацію
Підрозділ 2.5. Контрагенти	Елемент «RelatedPartyCode» передбачає встановлення ознаки пов'язаності контрагента та операцій з ним	Звіт про контрольовані операції – містить коди пов'язаності сторін, обсяги операцій, деталізацію транзакцій

Підрозділ 4.1. Відомості про продаж	Елементи: «ProductCode» – Код УКТ ЗЕД/ДКПП (за наявності) або унікальний ідентифікатор запасу «ProductDescription» – Найменування запасу/продукції (товару/роботи, послуги) «Quantity» – кількість «UnitPrice» – ціна за одиницю	Податкова накладна, СЕА ПДВ – містить детальну номенклатуру, ціну, кількість реалізованого або придбаного товару/послуги
Підрозділ 4.2. Відомості про придбання/закупівлю		
Підрозділ 5.1. Податкові різниці, що виникли у суб'єкта господарювання	Назва податкової різниці відповідно до додатка РІ до податкової декларації з податку на прибуток та порядок їх формування	Податкова декларація з податку на прибуток підприємств – містить Додаток РІ, який є обов'язковим для подачі платниками податків після досягнення встановленої межі доходу

Джерело: складено автором на основі [9]

Як наслідок, під виглядом впровадження електронних сервісів та діджиталізації, передусім великі платники податків в Україні можуть стати заручниками «надмірного комплаєнсу», коли одна й та сама інформація перевірятиметься двічі, а також окремо буде застосовуватися адміністративна відповідальність. Такий підхід може стати суттєвим демотиватором для сумлінних платників податків щодо впровадження нових інструментів взаємодії та контролю.

Забезпечення відповідності вимогам податкового законодавства часто є дорогим і трудомістким процесом. Сумлінні платники податків часто зазнають стресу, тривоги і розчарування в результаті спроб виконати всі податкові зобов'язання. Ці витрати на дотримання податкового законодавства становлять серйозну загрозу для стабільності податкової системи. Більше того, брак знань і розуміння (дуже складної) податкової системи може стати серйозною перешкодою для дотримання податкового законодавства, що призводить до «ненавмисного некомплаєнсу» або «надмірного комплаєнсу». Платники податків можуть неумисно не дотримуватися вимог законодавства, тобто випадково занижувати або завищувати свої податкові зобов'язання. Іноді вони можуть навіть навмисно перевиконувати вимоги законодавства через небажання ризикувати або з міркувань відповідальності перед законом.

Краще розуміння рушійних сил комплаєнс-поведінки є корисним для того, щоб краще підготуватися до розробки та впровадження адекватних заходів реагування на комплаєнс-ризик. Перш за все, платники податків (особливо великі транснаціональні корпорації) зацікавлені у зменшенні невизначеності. [10, с. 226] Це означає меншу ймовірність проведення комплексних перевірок, які можуть призвести до значного адміністрування, непорозуміння та непередбачуваних коригувань податкової бази. Отже, у випадку, коли коректна інформація призводить до формування недостовірної податкової звітності і, відповідно, до порушення податкового законодавства, необхідно намагатися досягти більш збалансованого результату. Таким чином, нелогічним і вкрай шкідливим є формальне застосування санкцій за помилку в одному із поданих звітів, які стосуються однієї і тієї ж інформації.

Висновки. Впровадження інформаційних технологій та систем обміну даних – це складний процес, який потребує тісної співпраці між податковими органами та бізнесом. Без такої співпраці можлива реалізація ряду ризиків, які матимуть негативний вплив на всі сторони взаємовідносин. Як свідчать дані досліджень, для успішної трансформації податкових взаємовідносин між бізнесом та державою не достатньо виключно переведення звітування в електронний формат, оскільки це може мати досить обмежений фактичний ефект для сторін. Існування електронних сервісів полегшує платникам податків можливість взаємодії в режимі онлайн. Водночас електронне звітування не впливає на дотримання платниками податків податкового законодавства.

Впровадження інноваційних інструментів забезпечення виконання податкових зобов'язань має ґрунтуватися на умові наявності єдиного джерела інформації, на основі якого можлива оцінка податкових ризиків як зі сторони держави, так і зі сторони бізнесу. Зважаючи на досить високі показники зрілості публічних даних, що підтверджується європейськими дослідженнями, Україні доцільно імплементувати передові, а інколи й маловідомі практики попереднього формування податкової звітності, ідентифікації податкових ризиків та проходження податкових перевірок в електронному вигляді.

1. Suharyono A. The Effect of Applying E-Filing Applications towards Personal Taxpayer Compliance in Reporting Annual Tax Returning in Bengalis State Polytechnic Indonesia. *International J. Public Finance*. 2018. №3(1). P. 47–62. DOI:10.30927/ijpf.432848
2. Коломієць П. В. Погляди науковців стосовно комплаєнсу як елементу податкової безпеки України. *Право та суспільство*. 2020. № 2. Ч. 2. С. 258–263. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.2-2.39>
3. Москаленко Н. В. Теоретичні аспекти запровадження комплаєнс-контролю в Україні. *Економічний вісник. Серія: Фінанси, облік, оподаткування*. 2018. Вип. 2. С. 106–112. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ehsfat_2018_2_17 (дата звернення: 10.04.2024)
4. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей податкового адміністрування під час воєнного стану для платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства : Проект Закону від 13.03.2024 № 11084. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43829> (дата звернення: 09.04.2024)
5. How tax administration is going digital. *Ernst and Young Global*. 2019. URL: https://www.ey.com/en_gl/tax/how-tax-administration-is-going-digital (дата звернення: 09.04.2024)
6. Krieger T. A model-theoretical analysis for digital tax administrations. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*. 2021. № 2(34). P. 1–2. DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijite/30062021/7543
7. Tax Administration 2022: Comparative Information on OECD and other Advanced and Emerging Economies. *OECD Publishing*. 2022. Paris. DOI: <https://doi.org/10.1787/1e797131-en>.
8. Open Data Maturity in Europe. *EU Data Portal*. 2023. URL: <https://data.europa.eu/en/publications/open-data-maturity> (дата звернення: 10.04.2024)
9. Реєстр електронних форм податкових документів. *Державна податкова служба України*. URL: <https://tax.gov.ua/elektronna-zvitnist/platnikam-podatktiv-pro/informatsiyno-analitichne-za/reestr-elektronnih-form-po> (дата звернення: 10.04.2024)
10. Boer K., Gribnau H. Legal Aspects of Behaviourally Informed Strategies to Enhance Tax Compliance. *Tax and Trust, Institutions, Interactions and Instruments*. 2019. DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3295964>

Referenses

1. Suharyono, A. “The Effect of Applying E-Filing Applications towards Personal Taxpayer Compliance in Reporting Annual Tax Returning in Bengalis.” *State Polytechnic Indonesia. International J. Public Finance*, no.3(1), 2018, pp. 47–62, DOI:10.30927/ijpf.432848
2. Kolomiets, P.V. “Pohliady naukovtsiv stosovno komplaiensu yak elementu podatkovoi bezpeky Ukrainy.” *Pravo ta suspilstvo*, no.2, 2020, pp. 258–263, DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.2-2.39>
3. Moskalenko, N.V. “Teoretychni aspekty zaprovadzhenia komplaiens-kontroliu v Ukraini.” *Ekonomichnyi visnyk. Seriya: Finansy, oblik, opodatкування*, no. 2, 2018, pp. 106–112. Vernadsky National Library of Ukraine, nbuv.gov.ua/UJRN/ehsfat_2018_2_17 Accessed April 10, 2024
4. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo osoblyvostei podatkovoho administruvannia pid chas voiennoho stanu dlia platnykiv podatktiv z vysokym rivnem dobrovolnoho dotrymanna podatkovoho

- zakonodavstva: Projekt Zakonu vid 13.03.2024 № 11084. Verkhovna Rada of Ukraine, <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43829>. Accessed April 09, 2024
5. "How tax administration is going digital." *Ernst and Young Global*, 2019, https://www.ey.com/en_gl/tax/how-tax-administration-is-going-digital. Accessed April 09, 2024
  6. Krieger, T. "A model-theoretical analysis for digital tax administrations." *International Journal of Innovative Technologies in Economy*, no. 2(34), 2021, pp. 1–2, DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijite/30062021/7543
  7. *Tax Administration 2022: Comparative Information on OECD and other Advanced and Emerging Economies*. Paris, OECD Publishing, 2022, DOI: <https://doi.org/10.1787/1e797131-en>.
  8. "Open Data Maturity in Europe." *EU Data Portal*, 2023, data.europa.eu/en/publications/open-data-maturity. Accessed April 10, 2024
  9. "Register of electronic forms of tax documents." Derzhavna podatkova sluzhba Ukrainy, tax.gov.ua/elektronna-zvitnist/platnikam-podatkov-pro/informatsiyno-analitichne-za/reestr-elektronnih-form-po. Accessed April 10, 2024
  10. Boer, K., and H. Gribnau. "Legal Aspects of Behaviourally Informed Strategies to Enhance Tax Compliance." *Tax and Trust, Institutions, Interactions and Instruments*, 2019, DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3295964>

УДК 657.1.011.56: 65.011.56

doi: <https://doi.org/10.15330/apred.1.20.363-371>

Баланюк І. Ф.¹, Сас Л. С.², Кузьмін Т. Л.³, Смушак М. В.⁴

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ЕКОНОМІЧНОГО КОНТРОЛЮ АУТСОРСИНГОВОЇ Й КОНСАЛТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра обліку і оподаткування,
вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ,
76000, Україна,

¹тел.: +380503733282,
e-mail: ivan.balaniuk@pnu.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8320-6383>

²тел.: +380971798462,
e-mail: liudmyla.sas@pnu.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2053-0394>

³тел.: +380987611616,
e-mail: tetiana.ivaniuk@pnu.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4601-1226>

⁴тел.: +380509418476,
e-mail: myshailo.smushak@pnu.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-2074-9607>

Анотація. Стаття направлена на дослідження ключових аспектів використання цифрових технологій для оптимізації обліково-аналітичного забезпечення та економічного контролю в аутсорсинговій та консалтинговій сферах діяльності підприємств.